

Роль, місце та організація процесу навчання медико-біологічних дисциплін у підготовці здобувачів вищої освіти зі спеціальності 014.11 Середня освіта (фізична культура) з використанням дистанційних технологій

Лівак Петро Євгенович

Опубліковано	Секція	УДК
23.12.2024	Освіта/Педагогіка	378.018.43.016:61:004

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14547450>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Медико-біологічні дисципліни, як-от медична біологія, фізіологія, анатомія людини, є ключовими у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури. Вони забезпечують фундаментальні знання для розуміння структурно-функціональних основ життєдіяльності людини. Пандемія COVID-19 та повномасштабна війна в Україні стали викликом для системи освіти, змусивши масово переходити на дистанційне навчання. Такий підхід вимагає від здобувачів освіти високого рівня автономності, а від викладачів – поєднання ролей сценариста, медіатора інформації та аніматора. У роботі використано метод аналізу фахової літератури. Результати роботи продемонстрували, що ефективність дистанційного навчання залежить від дотримання педагогічних принципів, серед яких навчання через розв’язання проблем, активне залучення здобувачів освіти, підтримка інтерактивної взаємодії та створення завдань із високим рівнем автентичності. Разом із тим реалізація дистанційного навчання є ресурсовитратною як за часом, так і за матеріальними ресурсами. Застосування змішаних форматів навчання (поєднання очного та дистанційного підходів) може стати оптимальним рішенням для підтримки якості освітнього процесу. У статті також розглянуто роль і місце медико-біологічних дисциплін у підготовленні здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Фізична культура» в умовах використання дистанційних технологій. Зазначено, що ці дисципліни закладають основи наукового підходу до аналізу життєдіяльності людини в нормі та в разі патології. Особлива увага приділяється інноваційно-інформаційним технологіям, які сприяють розвитку творчих здібностей, самостійності та підвищенню інтересу здобувачів до навчання. Розглянуто вплив пандемії COVID-19 та повномасштабної війни в Україні на освітній процес, який змусив заклади освіти терміново адаптуватися до дистанційного навчання. Описано переваги та виклики дистанційної освіти, а також роль викладачів у цьому форматі: від створення навчальних сценаріїв до організації віртуальних спільнот. Проаналізовано принципи ефективного дистанційного навчання, зокрема активне залучення здобувачів, взаємодія між учасниками освітнього процесу та

¹ кандидат юридичних наук, доцент, докторант кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання Українського гуманітарного інституту, м. Буча, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-0136-2607>

створення автентичних завдань. Зроблено висновок, що дистанційні технології є ефективним інструментом доповнення очного навчання, особливо в рамках змішаних методів, і потребують раціонального використання для збереження якості освіти.

Ключові слова: професійна компетентність, дистанційні технології, медико-біологічні дисципліни, фізична культура, змішане навчання, освітній процес, інноваційні технології, адаптація освіти, анатомія.

The Role, Place, and Organisation of Teaching Medical and Biological Disciplines in Preparing Students of Specialty 014.11 Secondary Education (Physical Culture) Using Distance Learning Technologies

Annotation. Medical and biological disciplines, such as medical biology, physiology, and human anatomy, are key to the formation of professional competence of future physical education teachers. They provide fundamental knowledge for understanding the structural and functional basis of human life. The COVID-19 pandemic and the full-scale war in Ukraine have become a challenge for the education system, forcing a massive switch to distance learning. This approach requires a high level of autonomy from students and a combination of the roles of scriptwriter, information mediator and animator from teachers. The method of analysing professional literature was used in the study. The results of the study demonstrate that the effectiveness of distance learning depends on adherence to pedagogical principles, including learning through problem-solving, active involvement of students, support for interactive interaction, and creation of tasks with a high level of authenticity. At the same time, the implementation of distance learning is resource-intensive, both in terms of time and material resources. The use of blended learning formats (a combination of face-to-face and distance learning approaches) may be the best solution to maintain the quality of the educational process. The article also considers the role and place of medical and biological disciplines in the training of higher education students in the speciality 'Physical Culture' in the context of the use of distance technologies. It is noted that these disciplines lay the foundations of a scientific approach to the analysis of human life in normal and pathological conditions. Particular attention is paid to innovative information technologies that contribute to the development of creativity, independence and increased interest of students in learning. The impact of the COVID-19 pandemic and the full-scale war in Ukraine on the educational process, which forced educational institutions to urgently adapt to distance learning, is considered. The advantages and challenges of distance education, as well as the role of teachers in this format, are described, from creating learning scenarios to organising virtual communities. The principles of effective distance learning are analysed, including the active involvement of students, the interaction between participants in the educational process and the creation of authentic tasks. It is concluded that distance technologies are an effective tool to complement face-to-face learning, especially in the framework of blended learning, and require rational use to maintain the quality of education.

Keywords: professional competence, distance technologies, medical and biological disciplines, physical culture, blended learning, educational process, innovative technologies, adaptation of education, anatomy.

Вступ

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасні тенденції у сфері вищої освіти вимагають поліпшення методик і технологій навчання, які сприяють формуванню високого рівня професійної компетентності в майбутніх учителів фізичної культури. Значну роль у підготовленні спеціалістів за напрямом «Фізична культура» відіграють медико-біологічні дисципліни, які мають велике професійне значення. Ефективне освоєння цих предметів не тільки сприяє розвитку фахової ерудиції, але й формує ключові професійні навички, необхідні для роботи у сфері фізичного виховання та спорту.

Водночас виклики, пов'язані з інтеграцією дистанційних технологій в освітній процес, ускладнюють питання організації та змісту навчання медико-біологічних дисциплін. Використання дистанційних технологій створює нові можливості для засвоєння навчального матеріалу, однак вимагає розроблення ефективних методик, які враховують особливості цих предметів, зокрема необхідність освоєння великої кількості професійної термінології та практичних навичок.

Проблема полягає в тому, що недостатнє володіння практичними навичками в дисциплінах «Медична біологія», «Фізіологія», «Анатомія людини» ускладнює сприйняття, засвоєння та практичне застосування знань здобувачами вищої освіти. Умови онлайн-навчання ускладнюють ці виклики, оскільки зменшують можливість прямого спілкування зі здобувачами та їх практичної підготовки. Наразі не існує достатньої кількості науково обґрунтованих підходів, які б забезпечували ефективність навчання медико-біологічних дисциплін за допомогою дистанційних технологій.

Таким чином, актуальність дослідження полягає у визначенні ролі, місця та особливостей організації процесу навчання медико-біологічних дисциплін у підготовці майбутніх учителів фізичної культури з урахуванням сучасних вимог і можливостей дистанційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Медико-біологічні дисципліни є основою підготовки майбутніх учителів фізичної культури, адже формують знання про будову та функціонування людського організму й необхідні для професійної діяльності [1, с. 11]. Зокрема, дисципліни «Анатомія» та «Фізіологія людини» закладають базу для вивчення фізіології фізичної культури, спортивної медицини, основ біохімії та лікувальної фізкультури.

Міжпредметна інтеграція в підготовленні здобувачів спеціальності «Фізична культура» проявляється через тісний зв'язок між базовими медико-біологічними дисциплінами, як-от «Анатомія» та «Фізіологія людини», і подальшим вивченням профільних предметів, зокрема таких, як «Фізіологія фізичної культури», «Спортивна медицина», «Основи біохімії» та «Лікувальна фізкультура» [2]. Така інтеграція дозволяє забезпечити цілісний підхід до підготовки майбутніх фахівців, сприяючи систематичному засвоєнню знань про будову і функціонування організму, адаптаційні процеси під час фізичних навантажень, принципи відновлення після травм чи хвороб, а також формуванню здоров'язберезувальних компетенцій, необхідних для професійної діяльності в галузі фізичного виховання [3, с. 51]. Особливістю підготовки здобувачів спеціальності 014.11 є те, що освітній процес орієнтований не тільки на набуття базових анатоמו-фізіологічних знань, а й на розвиток здоров'язберезувальних компетенцій. Водночас, порівняно зі здобувачами освіти медичних ЗВО, навчальний час для цих дисциплін є обмеженим, що вимагає впровадження ефективних освітніх підходів [4]. Особливого значення набуває використання дистанційних технологій, які дозволяють компенсувати часові й ресурсні обмеження.

В умовах сучасної освіти інтерактивні форми навчання й технології дистанційного навчання стають важливим інструментом у викладанні медико-біологічних дисциплін [5]. Програмні засоби, як-от 3D-моделі, анімації та мультимедійні презентації, значно полегшують розуміння складних біологічних процесів, систематизацію матеріалу та засвоєння великих обсягів інформації [6, с. 112]. Використання платформ для дистанційного навчання (Moodle, Google Classroom, Zoom тощо) забезпечує доступ до інтерактивних матеріалів, дає змогу організувати зворотний зв'язок та інтегрувати самостійне опрацювання з лекційними й практичними заняттями [7, с. 303].

Застосування дистанційних технологій також дозволяє уникнути обмежень, пов'язаних із відсутністю традиційних наочних матеріалів (анатомічних препаратів чи трупного матеріалу), надаючи здобувачам можливість вивчати будову та функціонування організму за допомогою цифрових ресурсів. Це сприяє ефективнішому використанню навчального часу, покращує засвоєння знань і підвищує мотивацію здобувачів вищої освіти до навчання [8, с. 40].

Інноваційний підхід до організації освітнього процесу з використанням сучасних технологій не лише підвищує якість викладання медико-біологічних дисциплін, а й забезпечує відповідність навчальних програм потребам майбутніх учителів фізичної культури. Таким чином, інтеграція дистанційних технологій в освітній процес створює перспективи для формування професійної компетентності, яка відповідає викликам сьогодення.

Формулювання цілей. Метою статті є дослідження ролі, місця та організації процесу навчання медико-біологічних дисциплін у підготовленні майбутніх учителів фізичної культури з використанням дистанційних технологій, а також визначення перспектив, викликів та оптимальних рішень для забезпечення якісного освітнього процесу в умовах інтеграції інноваційних підходів до навчання.

Завдання статті:

- Аналіз сучасних підходів до викладання медико-біологічних дисциплін у закладах вищої освіти за спеціальністю «Фізична культура»;
- Визначення основних викликів та переваг використання дистанційних технологій в освітньому процесі;
- Розроблення рекомендацій щодо впровадження змішаного формату навчання для підвищення ефективності засвоєння здобувачами вищої освіти медико-біологічних дисциплін.

Матеріали та методи

Для досягнення мети дослідження та реалізації його завдань у роботі використано метод аналізу фахової літератури, який уможливив аналіз наукових джерел та нормативних документів. Цей аналіз дозволив визначити сучасні тенденції викладання медико-біологічних дисциплін у контексті використання дистанційних технологій.

Для реалізації мети відібрано 15 дотичних до теми джерел з 2019 по 2024 рік. Аналіз відібраної літератури дозволив систематизувати знання про методи викладання таких дисциплін, як «Анатомія», «Фізіологія» та «Біологія», а також оцінити ефективність інтерактивних платформ для дистанційного навчання.

Результати

Виклад основного матеріалу дослідження. Для всебічного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури важливо підвищити усвідомлення значення активного способу життя для загального здоров'я. Це можна досягти через інтеграцію міждисциплінарних предметів, які охоплюють медичні та біологічні аспекти, що

дозволяє здобувачам краще зрозуміти вплив фізичної активності на організм [8, с. 7]. Заняття із зазначених дисциплін проводять кваліфіковані спеціалісти, а медико-біологічні предмети займають важливе місце у вищій освіті для здобувачів медичних і біологічних факультетів.

Викладання анатомії та фізіології має враховувати специфіку навчання для різних спеціальностей. Фахівці у сфері фізичної культури та спорту повинні вивчати медико-біологічні дисципліни відповідно до встановлених професійних стандартів, оскільки ці знання є основою для розуміння фізіологічних процесів, що відбуваються в організмі під час фізичних навантажень. Опанування таких дисциплін, як «Анатомія», «Фізіологія», «Біомеханіка», «Валеологія», «Біохімія та гігієна», сприяє формуванню комплексного уявлення про стан здоров'я людини, його індивідуальні особливості та механізми адаптації до фізичних тренувань.

Науковці зазначають, що вивчення медико-біологічних дисциплін у майбутніх учителів фізичної культури є ключовим для їхньої здатності запобігати травмам, коригувати програми фізичного розвитку та надавати рекомендації щодо здорового способу життя [10, с. 183]. Володіння цими знаннями дозволяє спеціалістам формувати раціональні тренувальні програми з урахуванням вікових, статевих, фізичних і психофізіологічних особливостей.

За даними сучасних досліджень, інтеграція медико-біологічних знань у систему підготовки вчителів фізичної культури дозволяє забезпечити якісне формування валеологічної компетентності, сприяє профілактиці хронічних захворювань і патологічних станів у підлітків та молоді. Це також закладає основу для формування здоров'язберезувальної компетентності, що є важливою умовою підвищення якості фізичного виховання в закладах освіти [11, с. 420].

Інтеграція цих дисциплін із психологічними та педагогічними знаннями дозволяє формувати цілісний підхід до фізичного виховання, забезпечуючи як фізичний, так і емоційно-психологічний розвиток здобувачів. Наприклад, сучасні дослідження підкреслюють роль таких знань у формуванні стійкості до стресу та когнітивної адаптації до навчальних і фізичних навантажень [12, с. 113].

Вивчаючи анатомію і фізіологію, майбутні викладачі фізичної культури ознайомлюються з основами біомеханіки. Це знання дозволяє їм краще оцінювати фізичні можливості та обмеження людського тіла під час спортивної активності. Отже, міжпредметна інтеграція під час навчання є необхідною для їхньої професійної діяльності (табл. 1):

Таблиця 1

Міжпредметна інтеграція для майбутніх учителів фізичної культури у вивченні медико-біологічних наук

Аспект інтеграції	Опис	Дисципліни, що інтегруються	Очікувані результати
Формування валеологічної компетентності	Залучення знань з валеології, фізіології, анатомії для розуміння основ збереження та зміцнення здоров'я молоді	Валеологія Фізіологія Анатомія	Розвиток розуміння цінності здоров'я, навички формування здоров'язберезувального мислення, здатність упроваджувати оздоровчі заходи в професійній діяльності
Застосування знань на практиці	Інтеграція медичних і педагогічних знань для розв'язання	Медицина Педагогіка Методика	Здатність проводити профілактичні заходи, надавати першу допомогу,

	професійних завдань, пов'язаних зі здоров'ям здобувачів освіти	фізичного виховання	використовувати медико-біологічні знання в практичній педагогічній діяльності
Розвиток інтегративного мислення	Використання взаємозв'язків між медико-біологічними та педагогічними дисциплінами для комплексного підходу до навчання і виховання	Фізіологія Психологія Педагогіка	Формування цілісної картини здоров'я, розвиток здатності до міждисциплінарного аналізу і прийняття рішень
Робота з науковою інформацією	Використання медичної літератури, довідників і досліджень для підготовки професійних матеріалів	Медична література, довідники, наукові статті	Навички роботи з інформаційними ресурсами, підготовка до аналітичної роботи, створення освітніх програм, пов'язаних зі здоров'ям
Розвиток культури здоров'я	Формування у майбутніх учителів усвідомлення здоров'я як цінності людського життя через освітній процес	Валеологія Культурологія Фізична культура	Розвиток валеологічної грамотності, здатність передавати знання про здоров'я здобувачам освіти, підвищення професійного рівня
Інтеграція сучасних технологій навчання	Використання інформаційних технологій для підготовки інтерактивних освітніх матеріалів і проведення занять	Інформатика Педагогічні технології	Навички роботи з освітніми платформами, створення інтерактивного контенту, організація дистанційного навчання
Професійне застосування знань	Демонстрація прикладів застосування медико-біологічних знань у професійній сфері, створення методичних рекомендацій для здобувачів освіти	Медико-біологічні науки Фізична культура Методика викладання	Розуміння взаємозв'язків між дисциплінами, створення методичних матеріалів для освітнього процесу, підготовка до проведення уроків фізкультури
Активізація творчої діяльності	Виконання завдань, які потребують використання знань із різних дисциплін, пошуку нових підходів і розв'язання проблем	Педагогіка Анатомія Методика викладання	Розвиток творчого підходу до навчання, здатність адаптувати знання до конкретних ситуацій, підвищення самостійності здобувачів освіти

У таблиці 1 продемонстровано важливі аспекти інтеграції знань медико-біологічних дисциплін у підготовленні майбутніх учителів фізичної культури та підкреслено міждисциплінарний характер їхньої професійної підготовки. Проте робота вчителя фізичної культури полягає ще і у взаємодії зі здобувачами освіти, причому акцент спочатку робиться на обов'язковій навчальній програмі. У цьому контексті важливо також інтегрувати в освітній процес інші дисципліни, що сприяє його різноманітності та підвищенню значущості.

Зміст навчального матеріалу формується на основі програм, які акцентують увагу на фізичній активності та охоплюють додаткові теми, наприклад, «Фізичні зусилля», щодо підтримки загального здоров'я. Аналіз сучасних навчальних планів показує, які складники фізичної культури та здоров'язбережувальної освіти в них передбачені. Розгляд фізичної культури та медико-біологічних дисциплін як взаємодоповнювальних елементів підкреслює їх важливість для майбутніх учителів фізичної культури [12, с. 103]. Ці фахівці виконують не лише роль тренерів, а й вихователів здоров'я. В освітньому процесі вони виступають ключовими постатями, співпрацюючи з іншими учасниками освітнього середовища задля реалізації інтегрованих проєктів, спрямованих на формування та підтримку здорового способу життя.

Організація процесу навчання медико-біологічних дисциплін у підготовленні здобувачів вищої освіти зі спеціальності 014.11 Середня освіта (фізична культура) із використанням дистанційних технологій є важливим аспектом у забезпеченні їхньої професійної компетентності. Дослідження сучасного стану професійної підготовки майбутніх фахівців засвідчило, що традиційні форми організації навчання, в яких домінує фронтальна та індивідуальна робота, не сприяють належному формуванню професійних навичок і значущих особистісних якостей [13]. Медико-біологічні дисципліни виконують ключову роль у становленні професійної компетентності здобувачів освіти, оскільки вони забезпечують базову професійну підготовку, інтегруючи знання фізкультурно-спортивного та реабілітаційного спрямування в єдину систему [14, с. 2728]. Така інтеграція розкриває внутрішню логіку реабілітаційно-оздоровчої діяльності, створюючи фундамент для її ефективного здійснення. Аналіз компонентів професійної компетентності та міжпредметної інтеграції є визначальним у цьому питанні (табл. 2):

Таблиця 2

Компоненти професійної компетентності та міжпредметної інтеграції медико-біологічних наук для майбутніх учителів фізичної культури

Компоненти професійної компетентності	Характеристика	Приклади міжпредметної інтеграції
Фахова компетентність	Глибокі знання і навички, необхідні для виконання професійних завдань; здатність до аналізу та розв'язання специфічних завдань професії	Інтеграція медико-біологічних дисциплін (анатомія, фізіологія, патологія) з дисциплінами реабілітаційного та фізкультурного спрямування (кінезіологія, фізична терапія)
Загальна компетентність	Універсальні навички, що сприяють професійній діяльності, включаючи комунікативність, критичне мислення, самоорганізацію та управління часом	Використання знань психології, педагогіки та інформаційних технологій для формування ефективної взаємодії зі здобувачами освіти та пацієнтами
Стереотипний рівень	Виконання стандартних завдань, що передбачають використання чітких алгоритмів і процедур	Застосування протоколів реабілітації після травм у поєднанні з біомеханічними розрахунками

Діагностичний рівень	Аналіз ситуацій, постановка діагнозу або визначення стану пацієнта/системи, прийняття обґрунтованих рішень	Комбінування знань із медичних дисциплін (наприклад, патології) із практичними методиками оцінювання фізичного стану
Евристичний рівень	Творчий підхід до розв'язання нестандартних завдань, розроблення нових рішень та адаптація до змінних умов	Розроблення індивідуальних програм реабілітації, що поєднують методики фізичної терапії, сучасні технології та психологічну підтримку

Джерело: власна розробка авторів

Аналіз компонентів професійної компетентності та міжпредметної інтеграції дозволив визначити ключові складники: фахову та загальну компетентність, що є основою для успішного розв'язання професійних, соціально-виробничих та побутових завдань на різних рівнях складності – стереотипному, діагностичному та евристичному.

Отже, міжпредметна інтеграція сприяє формуванню цілісного уявлення про професійну діяльність, полегшує розуміння внутрішньої логіки реабілітаційної роботи та розвиває здатність до системного мислення.

Роль фізичної культури є надзвичайно важливою в умовах сучасних освітніх реалій, зокрема з використанням дистанційних технологій. Натепер, у контексті швидкого розвитку інформаційних технологій, дистанційне навчання стає невід'ємною частиною освітнього процесу, що дозволяє забезпечити доступ до якісних знань та ресурсів незалежно від географічного розташування. Вчора традиційні методи навчання переважали, проте нині дистанційні технології відкривають нові горизонти для інтерактивного та гнучкого навчання, що сприяє більш ефективному засвоєнню медико-біологічних дисциплін. У цьому контексті важливим є оцінювання професійної компетентності здобувачів вищої освіти, що включає пізнавально-змістовий компонент, який визначає рівень засвоєння знань, а також мотиваційний компонент, що підкреслює прагнення досягнення успіху та самовдосконалення. Операційно-діяльнісний компонент відображає розвиток комунікативних і організаційних здібностей, тоді як рефлексивно-оцінний компонент акцентує увагу на здатності до самоаналізу та самооцінки. Нарешті, суспільно-професійний компонент підкреслює важливість розуміння значущості реабілітаційної діяльності та соціальної відповідальності за її якість і результативність. Таким чином, інтеграція медико-біологічних дисциплін в освітній процес майбутніх учителів фізичної культури стає не лише необхідною, але і стратегічно важливою для підготовки висококваліфікованих спеціалістів, готових до викликів сучасного суспільства.

У контексті процесу навчання медико-біологічних дисциплін у підготовленні здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Середня освіта (фізична культура)» запропоновано методику оцінювання професійної компетентності, яка охоплює різні рівні: оптимальний, базовий, недостатній і критичний, стає важливим інструментом для моніторингу освітнього процесу.

На основі особистісного та професіографічного підходів було створено інтегративну модель формування професійної компетентності. Ця модель складається із двох основних компонентів: моделі професії учителя фізичної культури та моделі навчально-професійної підготовки здобувачів освіти. Перша модель включає мікромоделі професійного середовища, дій та особистості вчителя фізичної культури, що висвітлюють особливості його фахової діяльності, зокрема взаємодію з учнями та колегами, а також вплив медико-біологічних знань на ефективність освітнього процесу.

Друга модель охоплює функціонально-технологічний, адаптаційний та особистісний блоки, які розкривають специфіку професійної підготовки. Це дозволяє

обґрунтувати педагогічні умови, що сприяють ефективному вивченню медико-біологічних наук. Зокрема, важливим є інтегрування медичних і біологічних знань у процес навчання фізичної культури, що допомагає майбутнім учителям формувати у своїх учнів розуміння важливості здорового способу життя та фізичної активності.

Таким чином, організація процесу навчання медико-біологічних дисциплін є ключовою для підготовки професійно компетентних учителів фізичної культури, здатних не лише передавати знання, але й розвивати у здобувачів здорові звички та активну життєву позицію.

У процесі вивчення медико-біологічних дисциплін також розроблено педагогічну технологію формування професійної компетентності, яка базується на використанні групової навчальної діяльності, розвитку самооцінки здобувачів вищої освіти та інтегративно-диференційованому підході до навчання.

У ракурсі запропонованої методики застосування дистанційних технологій дає змогу подолати монодисциплінарний характер навчання, підвищити якість освітнього процесу, а також забезпечити ефективну інтеграцію теоретичних знань із практичними навичками. Такий підхід сприяє гармонійному розвитку особистісних і професійних якостей здобувачів освіти, що є основою підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері фізичної культури та реабілітації. Використання дистанційних технологій у навчанні медико-біологічних дисциплін стає все більш актуальним. Учора це було нововведенням, нині – необхідністю, а завтра, зважаючи на тенденції розвитку освіти, дистанційні технології стануть невід'ємною частиною освітнього процесу. Інтеграція цих технологій дозволяє підвищити доступність освіти та розширити можливості для самостійного навчання, що є важливим аспектом підготовки сучасних фахівців.

Таким чином, роль, місце та організація процесу навчання медико-біологічних дисциплін у підготовленні здобувачів вищої освіти зі спеціальності 014.11 «Середня освіта (фізична культура)» є важливими для формування фахівців, які здатні сприяти розвитку здорового способу життя в суспільстві. Взаємодоповнювальний характер цих дисциплін забезпечує глибше розуміння фізичної культури та її значення для загального здоров'я, що є запорукою успішної професійної діяльності вчителів фізичної культури.

Висновки

Медична біологія, фізіологія та анатомія є основою для формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури. Ці дисципліни забезпечують розуміння структурно-функціональних основ життєдіяльності людини, що є критично важливим для ефективного викладання фізичної культури. Пандемія COVID-19 та повномасштабна війна в Україні створили нові умови для освітнього процесу, змусивши заклади освіти перейти на дистанційні формати навчання. Це вимагало від викладачів адаптації методів викладання та активного залучення здобувачів освіти.

Результати дослідження показали, що успішність дистанційного навчання залежить від дотримання таких педагогічних принципів, як активне залучення здобувачів освіти та створення автентичних завдань. Змішане навчання (поєднання очного та дистанційного) може бути оптимальним підходом для підтримання якості медичної та спортивної освіти.

Вивчення медико-біологічних дисциплін у контексті підготовки вчителів фізичної культури є необхідним для формування валеологічної компетентності, що сприяє профілактиці захворювань серед молоді. У цьому плані інтеграція знань із медико-біологічних, психологічних та педагогічних дисциплін сприяє комплексному підходу до фізичного виховання, формуючи як фізичний, так і емоційно-психологічний розвиток здобувачів освіти.

В умовах вимушеного дистанційного навчання викладачі відіграють важливу роль у створенні навчальних сценаріїв, організації віртуальних спільнот та підтримці інтерактивної взаємодії учасників освітнього процесу.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні нових педагогічних технологій. Натепер відчувається потреба в нових методах і технологіях для дистанційного навчання медико-біологічних дисциплін. У цьому контексті подальші розвідки можуть включати також дослідження ефективності змішаного навчання та адаптацію традиційних методів викладання до сучасних вимог. Помічним буде оцінювання ефективності інтеграції медико-біологічних дисциплін у формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури.

Перспективним є аналіз вивчення можливостей, які інформаційні технології надають для покращення процесу навчання, включаючи використання онлайн-ресурсів, платформ для дистанційного навчання та інтерактивних елементів в освітньому процесі, а також дослідження впливу онлайн-освіти на емоційний стан здобувачів, їх мотивацію та самооцінку, а також на розвиток їх стійкості до стресу.

Потреба в розробленні нових навчальних програм, які би враховували специфіку і потреби учителів фізичної культури в умовах дистанційного навчання, свідчить про важливість медико-біологічних дисциплін у підготовленні майбутніх спеціалістів у сфері фізичної культури, а також про необхідність подальшого розвитку освітніх практик в умовах сучасних викликів.

Список використаних джерел

1. Лівак, П. Є. (2024). Роль викладача та психолого-педагогічні аспекти його діяльності в ході впровадження методичної системи навчання медико-біологічних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури з використанням дистанційних технологій. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (7). <https://doi.org/10.5281/zenodo.12580639>
2. Волошин, А. С. (2024). Підготовка майбутнього вчителя фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у позакласній виховній роботі. <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/11034>
3. Литвинова, І., Балабанова, К., & Різак, Г. (2024). Технології та інновації для покращення психологічного комфорту здобувачів освіти в онлайн-освіті. *Вісник науки та освіти*, (4 (22)). [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17))
4. Лівак, П. (2024). Реалізація і впровадження методичної системи навчання медико-біологічних дисциплін здобувачів вищої освіти зі спеціальності 014.11 середня освіта (фізична культура) в умовах дистанційного середовища. *Актуальні питання у сучасній науці*, (7 (25)). <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/issue/view/8>
5. Дудік, О. П., & Чорній, О. В. (2024). Основи безпечного використання ІТ продуктів у медичних ЗВО України. *Академічні візії*, (27). <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/843>
6. Бродосюк, Б. О. (2023). *Використання технологій дистанційного навчання при викладанні біології у закладах загальної середньої освіти* (Master's thesis, Волинський національний університет імені Лесі Українки). <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23870>
7. Колодяжна, А. В., & Олефіренко, Л. С. (2023). Дистанційне навчання: аналіз можливостей поширених онлайн-платформ. In *The 7th International scientific and practical conference "Scientific research in the modern world"*. Perfect Publishing. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/SCIENTIFIC-RESEARCH-IN-THE-MODERN-WORLD-4-6.05.23.pdf#page=303>

8. Медведєва, М. О., Жмурко, О. І., Криворучко, І. І., & Ковтанюк, М. С. (2021). Організація продуктивної взаємодії між учасниками освітнього процесу в умовах дистанційного навчання: аналіз сучасних додатків. <https://enquir.npu.edu.ua/handle/123456789/34756>
9. Коршевніук, Т. В., Абрамчук, О. М., & Добростан, О. В. (2024). Стратегії інтеграції міждисциплінарних підходів у викладанні біології для підвищення критичного мислення здобувачів освіти. *Педагогічна Академія: наукові запуски*, (8). <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742341/>
10. Yeroshenko, G. A., Lysachenko, O. D., Gasiuk, N. V., Bilash, V. P., & Hryhorenko, A. S. (2022). CURRENT TRENDS IN TEACHING MEDICAL AND BIOLOGICAL DISCIPLINES. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії*, 22(3-4), 183-186. <https://visnyk-umsa.com.ua/index.php/journal/article/view/678>
11. Yang, Q. F., Hwang, G. J., & Sung, H. Y. (2020). Trends and research issues of mobile learning studies in physical education: a review of academic journal publications. *Interactive Learning Environments*, 28(4), 419-437. <https://doi.org/10.1080/10494820.2018.1533478>
12. Cheung, P. (2020). Teachers as role models for physical activity: Are preschool children more active when their teachers are active?. *European Physical Education Review*, 26(1), 101-110. <https://doi.org/10.1177/1356336X198352>
13. Thomas, J. R., Martin, P., Etnier, J. L., & Silverman, S. J. (2022). *Research methods in physical activity*. Human kinetics. <https://us.humankinetics.com/products/research-methods-in-physical-activity-8th-edition>
14. Calabuig-Moreno, F., González-Serrano, M. H., Fombona, J., & Garcia-Tascon, M. (2020). The emergence of technology in physical education: A general bibliometric analysis with a focus on virtual and augmented reality. *Sustainability*, 12(7), 2728. <https://doi.org/10.3390/su12072728>
15. Favier-Ambrosini, B., Delalandre, M., & Quidu, M. (2023). Revendiquer l'innovation dans le champ de la culture physique: étude de trois méthodes contemporaines. *Loisir et Société/Society and Leisure*, 46(1), 109-135. <https://doi.org/10.1080/07053436.2023.2184024>